

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Beregsana“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Bocșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“, „Miercurea“, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chioreana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Grănițerul“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Luceaferul“, „Mercur“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“, „Poporul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“, „Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlăgheana“.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 16—, pe 1/2 an K 8—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul V.

Sibiu, 31 Ianuarie 1903.

Nr. 5.

In preseara adunărilor generale.

(Chestiunea pensiunilor oficialilor de bancă).

Între hotărârile Conferenței Directorilor de bancă din anul 1901, una dintre cele mai importante a fost, fără îndoială, apelul adresat băncilor asociate (în art. VIII. p. E. al procesului verbal), de a asigura viitorul funcționarilor lor prin sistemizarea de pensuni.

Anume se ține în hotărârea de care vorbim, că „băncile asociate, încât nu ar avea încă fonduri de pensuni, sau întru cât aceste fonduri ar fi insuficiente pentru asigurarea viitorului oficialilor și familiilor lor, și nici nu ar fi prospecte ca aceste fonduri să se întărească în timp apropiat întru atât ca să poată satisface această trebuință, — se solitează cu toată insistența, să asigure soarta oficialilor... prin sistemizarea de pensuni pe calea asigurării de rente, ori pe altă cale corespunzătoare scopului“.

Delegațiunea băncilor, în ședința sa din 17 Dec. 1901, constatând că această hotărâre a obținut aprobarea institutelor asociate, a reamintit-o acestora, în circularul său din 18 Ian. 1902 (art. VI.), și a declarat că se identifică cu vederile expuse în acest obiect în „Revista Economică“ (Nr. 44—48 din anul 1901.)

În articolele provocate ale revistei noastre, chestiunea ce ne preocupă a fost tratată din toate punctele de vedere, și s'au prezentat și propuneri concrete pentru realizarea scopului urmărit. Credem deci că la acest loc ne putem dispensa de la o nouă expunere a *necesității* asigurării pensiunilor pentru funcționarii băncilor noastre, precum și de la probarea *posibilității* asigurării acestor pensuni. Ne mărginim deci a face o simplă provocare la articolele noastre din Nr. 44—48

ai anului 1901, și presupunând cuprinsul lor pe deplin cunoscut cercurilor conducătoare ale băncilor noastre, — vom căuta să arătăm, dacă și întru cât s'ar pute face și cu ocaziunea adunărilor generale din anul curent un pas serios pentru sistemizarea pensiunilor.

Stând pe punctul de vedere, motivat pe deplin în articolele provocate, că între împrejurările date pensiunile se vor pute asigura cu mai multă înlesnire și în condițiunile mai avantajoase pe calea înscrierii oficialilor băncilor noastre la „Reuniunea de pensuni a funcționarilor particulari“, ori prin asigurarea de rente viagere, și presupunând, că după-ce și Delegațiunea Băncilor s'a identificat cu această părere, ea va fi împărtășită și de cercurile conducătoare ale băncilor asociate, — primul pas ce ar fi de făcut, după părerea noastră nu poate fi altul decât obținerea *angajamentului principial* al băncilor interesate, că vor dota fondurile lor de pensuni, existente ori de acum înainte înființându-le, an de an cu o contribuție care să corespundă la cel puțin 5% ale salariilor ce le primesc funcționarii lor.

Luând adunările generale acest angajament principial, direcțiunile băncilor asociate vor pute face toate preparativele, ca preste un an scopul urmărit să se și poată realiza.

Am arătat la timpul său, că afacerea pensiunilor nu se poate tranșa în mod uniform pentru toate băncile noastre, cel puțin nu în condițiuni egal multămitoare, și că în această chestiune de caracter pur practic va fi mai bine a alege din cas în cas acele căi și mijloace, cari între împrejurările date se vor prezenta mai avantajoase. Avem anume bănci mari și mici, unele având funcționari cu pregătiri speciale și oficiali de bancă de profesiune, iar altele cu funcționari angajați și în alte părți, cari își provăd agendele mai mult numai ca ocupațiune laterală. E

prea natural deci că chestiunea pensiunilor pentru toți acești impiegați, nu se va pute deslega după același calapod, și voind a fi just și echitabili atât față cu băncile interesate cât și cu funcționarii lor, va trebui să ne acomodăm din cas în cas împrejurărilor speciale ale institutelor singuratice.

Chestiunea pensionării funcționarilor este un lucru propriu pentru fiecare bancă, și spre a pute fi întocmită cu serioșitatea recerută, va reclama muncă și cheltuieli destul de însemnate, la care nu se va supune nici o Reuniune de pensiuni și nici un institut de asigurare, fără a avea oareșicari garanții, că lucrarea ce i-se cere nu va fi făcută de geaba.

O asemenea garanție va fi angajamentul adunării generale de a vota din partea sa dotațiunea trebuincioasă preste contribuiri funcționarilor pentru asigurarea pensiunilor acestora. Și având în vedere, că în sensul hotărârii Conferinței Directorilor de bancă din 20 Sept. 1901, băncile asociate — spre a ajunge la „realizarea uniformă și mai lesnicioasă“ a scopului urmărit, — vor avea „a cere intervențiunea Delegațiunii Băncilor“, care prin urmare va reprezenta față de institutele de asigurare la cari ne vom adresa, un factor de importanță și va pute obține concesiuni însemnate pentru totalitatea băncilor noastre, — nu încapă îndoială, că față cu o propunere cumulativă a Delegațiunii Băncilor, reuniunile de pensiuni și institutele de asigurare cu plăcere se vor supune sarcinei de a prezenta pentru fiecare dintre băncile noastre propunerile și calculațiunile speciale de cari acelea vor avea trebuință pentru tranșarea definitivă a afacerii.

Credem deci, că pentru acele direcțiuni de bancă, cari au aderat la hotărârea conferinței din Septembrie 1901 cu gândul serios de a asigura funcționarilor lor de fapt pensiunile recerute, a sosit momentul ca să înainteze la proxima adunare generală *propuneri concrete* pentru sistemizarea pensiunilor. Și anume credem că pentru moment s'ar pute lua următoarele hotărâri:

a) adunarea generală, având în vedere hotărârea Conferinței Directorilor de bancă din 20 Septembrie 1901 (art. VII. p. E.), să decreteze sistemizarea de pensiuni pentru funcționarii definitivi prin asigurarea de rente la un institut de pensiuni sau de asigurare;

b) să primească angajamentul de a contribui anual cel puțin cu 5% ale salariilor funcționarilor la asigurarea rentelor sau pensiunilor și în acest scop să creeze un fond de pensiuni (încât anume nu l'ar avea deja)

și să'l doteze anual cel puțin cu suma ce corespunde acestei cuote;

c) să autorizeze direcțiunea institutului, ca cu intervențiunea Delegațiunii Băncilor să între în pertractări cu un institut solid de pensiuni sau de asigurare, și pe baza propunerilor ce le va primi, să redigeze și înainteze la proxima adunare generală un statut pentru sistemizarea pensiunilor.

Obținând o asemenea hotărâre din partea adunării generale, direcțiunea institutului ușor va pute face demersurile trebuincioase pentru apropiata realizare a scopului urmărit. Nu va avea decât să ceară intervențiunea Delegațiunii Băncilor, și arătându-i împrejurările în cari se află (anume consemnarea funcționarilor, funcțiunile, etatea, anii de serviciu și salariile lor, precum și eventualele dorințe cu privire la categoriile de pensiuni ce ar voi să se sistematizeze), va pute primi în scurt timp ofertele institutelor de asigurare sau de pensiuni, pe baza cărora apoi își va pute întocmi statutul de pensiuni în conformitate cu trebuințele și dorințele sale.

Procesul Băncii edile din Șopron.

(În atențiunea membrilor din Direcțiunile și Comitetele de supraveghiere ale băncilor noastre).

Înainte tribunalului din Șopron s'a pertractat în zilele din urmă un proces monstru, de interes deosebit pentru toți câți se ocupă cu afaceri de bancă. Este vorba de falimentul Băncii edile din Șopron, despre care am avut ocaziune a raporta în mai multe rânduri, și în deosebi de procesul criminal ce s'a făcut conducătorilor numitei bănci, între cari membrilor Direcțiunii și Comitetului de supraveghiere și câtor-va funcționari.

Malversațiunile la bănci, chiar și la cele mai mari și mai bine organizate, au devenit în timpul din urmă un lucru de toate zilele, cu care lumea începuse a se obicinui ca și cu un malum necessarium, și procesele ce au urmat în asemenea cazuri, au stîrnit interesul mai mult numai al specialiștilor, căci în cele mai multe cazuri numai acestia au putut înțelege rafineriile înculpaților, prin cari le-a succes acestora a seduce organele de control și a ascunde malversațiunile lor câteodată în timp de mai mulți ani.

Procesul de care vorbim astăzi, trece însă preste acest cadru, încât nu se ocupă numai cu faptele criminale ale unui sau ale mai multor funcționari singuratice, ci totodată și cu omisiunile culpabile ale totalității organelor de conducere și de control ale unui

însemnat institut de bani. Și chiar această parte a procesului e de însemnătate deosebită și îi dă caracterul unui cas foarte *înstructiv*.

Este instructiv acest proces mai ales pentru faptul, că ceea-ce se desvêlesce înaintea tribunalului în Șopron, nu arată numai neajunsurile unui singuratic institut de bani, ci este oare-și-cum *icoana sistemului* care predominază astăzi aproape la toate instituturile de credit din țeară.

Căci dacă vom fi sinceri, nu vom putea nega, că rolul pe cât de trist pe atât de culpabil, în care ni-se prezintă Direcțiunea și Comitetul de supraveghiere dela Banca edilă, dacă nu în toate apoi fără îndoială în multe privințe, este identic cu rolul ce de fapt îl au astăzi Direcțiunile și Comitetele de supraveghiere la cele mai multe bănci din țeară. Toată deosebirea este numai, că celelalte instituturi au fost ferite, deocamdată, de câte-un Schladerer, ca cel dela Șopron.

Este fapt că în general lumea s'a cam obicinuit a vedea mai mult un nobile officium, ori altă dată o sinecură binevenită în faptul de a fi ales în Direcțiunea sau în Comitetul de supraveghiere al unei bănci, fără a-și da seamă de datorințele legale și naturale împreunate cu o asemenea însărcinare. Astfel în țesă generală se poate susține că în corporațiunile numite lipsesce chiar *conștiința datorinței*, și nu ne îndoim că și în sinul cetitorilor noștri se vor afla foarte mulți, cari cetind raportul următor, vor rămâne foarte surprinși când vor vedea de câte toate au să răspundă înculpării în procesul de care vorbim, și vor trebui să recunoască în interiorul lor, că nici dênșii nu sunt mai puțin vinovați decât cei-ce stau pe banca acusaților din Șopron.

Credem deci că vom face un serviciu deosebit membrilor din Direcțiunile și comitetele de supraveghiere ale băncilor noastre, și indirect chiar și acestor bănci, dacă vom da un raport mai detaliat despre decursul procesului din Șopron. Am dori numai ca cele-ce se constată acolo, să deschidă ochii celor pe cari îi privesce și în sinul băncilor noastre, ca să ajungem cu toții la deplina conștiință, că chemarea membrilor din Direcțiuni și din Comitetele de supraveghiere nu este numai încassarea tantiemelor și marcelor de prezență, și că în schimb pentru aceste retribuțiuni au luat totodată și datorințe mari și importante, pentru a căror îndeplinire conștiințioasă răspund nu numai cu averea, ci și cu onoarea și întreaga personalitatea lor.

Și acum urmeze raportul nostru:

La 19 Ianuarie a. c. s'a început în Șopron pertractarea senzaționalului proces al băncii „Bau- und Bodencredit-Bank“, cu afacerile căreia am avut ocaziune a ne ocupa mai adese-ori în coloanele Revistei noastre.

Pertractarea se ține înaintea juđilor tribunalului din Zala-Egerszeg, delegat anume spre acest scop, din cauză că membrii tribunalului din Șopron au fost mare parte interesați, fie direct, fie indirect, la această bancă.

Acușatii sunt în număr de 14, dintre cari presidentul băncii, I. B. Russ, fiind greu bolnav nu poate asista la pertractare. Ceilalți acușati sunt: contabilul A. Prohaska, cassarul I. Wrchowsky, corespond. I. Braunschier și membrii din direcțiune și din comitetul de supraveghiere: Friedrich A., Gebhardt I., Thierring F., Mechle I., Zettl G., Dr. Kania I., Krétschy A., Felkl I. și Prikler I.

Fostul contabil al băncii falite, acusatul Prohaska, a recunoscut în cursul investigațiunei, că a falsificat registrele și bilanțurile. A făcut-o însă aceasta la ordinul directorului Schladerer (care precum se știe s'a sinucis), căruia nu cuteza a-i face opoziție, din cauză că lui avé să-i mulțamească postul, ce-l ocupa. La compunerea bilanțului pro 1882/3 a observat, că directorul Schladerer joacă la bursă, ceea-ce de altcum Schladerer nu ține secret. Pe atunci deficitul se urca deja la fl. 80,000 — fl. 100,000, care trebuia ascuns. Schladerer îi da totdeauna ordin cât profit net să arete în bilanț. *Membrii direcțiunii nu cercetară nici-când registrele.* Calamitățile de bani se începură numai în 1900. Cu ocaziunea încheierilor anuale și semestrale registrele au stat la dispozițiunea membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere, cari dacă ar fi făcut fie și numai o revedere superficială, trebuiau să dea de urma falsificării.

Pertractarea s'a început pe lângă interesarea extraordinară a publicului.

Presidentul tribunalului anunță că pentru pertractarea acestui proces Curia a delegat la Șopron tribunalul din Zala-Egerszeg. Acușati sunt *Prohaska* și *Wrchowsky* pentru faliment fraudulos și membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere pentru faliment culpabil.

Acusa o reprezintă procurorul suprem Dr. Vizlendvay din Raab (Győr) și ca specialiști și experți funcționează Fabian H., inspectorul căii fer. Raab-Ebenfarth și profesorul Berényi. Cetirea actului de acușă din partea procuraturei a durat întreaga înainte de ameađa. Cătră 12 oare a fost ascultat acusatul principal *Prohaska*. La întrebarea presidentului dacă se simte vinovat, acusatul răspunde, că registrele nu le-a falsificat din inițiativa proprie, ci la ordinul directorului Schladerer. A venit la institut la 1876 ca subcontabil, la 1881 a ajuns contabil, purtând întreagă contabilitatea. Registrele s'au falsificat pentru acoperirea perderilor la bursă. El a primit dela Schladerer instrucțiune din contabilitate și mai cu seamă în facerea de falsificări. S'au falsificat *maestrul, strazza și contul hipotecar*. Primul bilanț s'a falsificat la 1881, când la o singură hârtie austriacă banca a pierdut K 286,000, care s'a contat succesive. Falsificările se urcă la K 1.160,000, care sumă s'a contat într'un cont separat, ca să nu bată la ochi; o carte cu matcă s'a ținut ascunsă într'o cassă.

Mai mulți servitori aduc registrele, pe cari Prohaska le recunoaște ca „registrele ascunse“. În bilanț — fasioează Prohaska mai departe — s'au înscris totdeauna sume mai mari decât în Maestru: *a făcut-o aceasta ca membrii direcțiunii, adunând sumele, să observe*

falsificarea; dënşii însă se uitau numai la sumele principale, fără a mai suma. Cu privire la conturile personale, registrul s'a purtat exact; numai la împrumutul său propriu s'a falsificat suma, fiindcă Schladerer dicea că lui nu îi permis să figureze cu un debit atât de mare. Datoria lui Schladerer încă s'a contat fals, arătându-se mai mică cu K 169,000. Membrii direcţiunii trebuiau să descopere înşelăciunea. El a lucrat sub presiunea directorului său executiv.

Membrii direcţiunii nu s'au interesat de mersul afacerii şi de administraţiune, n'au revădit nici odată registrele, ceea-ce a înlesnit defraudarea. La facerea extrasului cambiile le lua din cassă directorul, un membru din direcţiune dicta şi el scria sumele pe hârtie. Dacă nu consuna, adauga la sfîrşit cambii neexistente. *Membrii direcţiunii ar fi fost în stare să-şi subscrie chiar şi sentenţa de moarte, atât de mult s'au încredut în Schladerer.* Comisiunea pentru censurarea contabilităţii încă şi a îndeplinit agendele în mod superficial, rămânea totdeauna una şi aceeaşi şi se schimba numai când muria câte un membru.

Fasiunea lui Prohaska a produs mare senzaţiune.

După prânz a fost ascultat cassarul Wrchowsky, care neagă, că ar fi făcut plăţi în dauna creditorilor, chiar şi atunci, când a sciut de falimentul băncii. Plăţile le-a efectuit, conform ordinelor primite dela Schladerer. Cari plăţi au servit pentru acoperirea diferinţelor la bursă şi cari au provenit din afacerile regulate ale băncii — nu scie. Neagă că ar fi îndemnat pe cineva să-şi depună capitalurile la banca sa; el peste tot n'a sciut nimic de insolvenţa băncii, a aflat numai din întemplantare dela alţii, că Schladerer joacă la bursă. Prohaska nu i-a comunicat nimic, căci în afară de oficiu n'au convenit nici odată. Cu ocaziunea scontrărilor anuale şi semestrale, ce este drept, a arătat starea cassei mai mare, dar cu aceasta n'a păgubit pe nimeni. La luarea inventarului a rescumpărat totdeauna efectele amanetate, spre a le amaneta apoi din nou. Aşa s'a făcut aceasta dela 1875, din care cauză nu i-a fost suspect. A jucat, ce este drept, des cărţi şi a pierdut, dar pierderile le acoperea din al său.

Presidentul îi dovedesce acusatului, că a beut în localuri publice adeseori şampanie şi că preste tot a trăit în mod risipitor. Acusatul se apăra agitat şi adeseori strigând în gura mare, ceea-ce apărătorul atribuie împregiurării, că acusatul are defect de inimă.

Dintre membrii direcţiunii este ascultat în prima linie *Thierring F.*, care susţine că şi-a împlinit agendele totdeauna în mod conscientios; că nu a observat abuzurile îi este inexplicabil. Confrontat cu Prohaska, acesta-i spune în faţă, că n'a revădit nici odată cărţile. *Thierring* persistă pe lângă fasiunea sa. La întrebarea presidentului, de ce n'a observat dispariţiunea efectelor în valoare de K 1.180.000 acusatul tace.

Friedrich A., vice-presidentul direcţiunii, recunoaşte, că şi-a împlinit datorinţele cu uşurăte, n'a revisuit nici când registrele. Toate acestea însă le-a făcut astfel, fiindcă atunci când a fost rugat a primi mandatul oferit, i s'a spus că nu va avé nimic de lucru. A fost consciu de datorinţele sale şi credea, că le şi împlinesce; numai acum vede că a fost superficial; aceasta însă acum nu se mai poate schimba.

Presidentul constată, că *Friedrich* a scris şi astfel de scrisori, cari se refereau la afaceri de bursă. Acusatul admite aceasta, dar susţine că acestea sau i-s'au prezentat aşa în treacăt, împreună cu altele, sau că le-a scris fără a le ceti. El a avut faţă de directorul executiv, cu care era bun amic, încredere ne-

mărginită, ceea-ce l-a făcut pe el şi colegii sei din direcţiune orb.

Friedrich s'a apărat cu multă sinceritate şi mult pathos, producând mişcare în public.

În ziua a doua a fost ascultat membrul din direcţiune *Zettl G.*, un fabricant bogat. *Zettl* spune, că el şi familia lui a pierdut la bancă cam K 400.000.—. Are numai o classă reală, şi prin urmare puţine cunoştinţe de specialitate, spre a pute controla administraţiunea unei bănci. Nu se simte vinovat. Înainte de concursul băncii, secretarul general al Băncii Austro-Ungare *Pranger*, i-a spus să nu aibă încredere în şarlatanul Schladerer şi să caute a scăpa banca de cambiile firmei *Lenck*. După acestea s'a ţinut şedinţă de direcţiune, în care Schladerer a dovedit, că cambiile din chestiune au acoperire suficientă. Ca să-şi dovedească bună credinţa *Zettl* se provoacă la faptul, că scurt înainte de deschiderea concursului i-a încredinţat lui Schladerer K 140.000, ceea-ce desigur nu făcea, dacă ar fi avut idee de malversaţiunile, ce s'au făcut.

Acusatul *Schneider M.* încă nu se simte vinovat. El a făcut tot, ce a putut, ca nespecialist. La reproşul presidentului, că dacă nu este specialist, de ce a primit funcţiunea unui controlor, dice că acum este uşor a vorbi aşa.

Acusatul *Mechle I.* este membru al direcţiunii din 1874. N'a controlat nici odată nimic, dar bilanţurile cu toate acestea totuşi le-a scris totdeauna. El a scris şi scrisorile de afaceri cu privire la milioane, fără a fi cetit vre-odată conţinutul lor.

Acusatul *Dr. Kania I.* a fost presidentul băncii din 1876. Presidentul tribunalului îi impută şi acestuia lipsă de precauţiune şi control, ceea-ce este pentru el un moment cu atât mai îngreunător, cu cât ca jurist trebuia să fie consciu de consecuşele neglijenţei sale. *Dr. Kania* a avut la bancă un credit de 53,000, care conform observaţiunii acusatului ar fi fost deplin acoperit cu cele 395 acţiuni ale sale.

Acusatul *Gebhardt I.*, care în urma falimentului a fost pensionat din postul de primar al oraşului, a fost membru al direcţiunii din 1886. Ales fiind în 1895 primar a renunţat la directorat, dar la insistenţa colegilor din direcţiune şi-a revocat renunţarea, ca să nu sufere prestigiul institutului, care serba atunci tocmai aniversarea a 25-a dela înfiinţarea sa. De administraţiunea băncii nu s'a interesat, având ca şi colegii săi deplină încredere în funcţionarii băncii. Neagă, că ar fi adus deponenţi la bancă.

După prânz au fost ascultaţi membrii comitetului de supraveghiare, cari la întrebările presidentului au trebuit să recunoască, că şi-au îndeplinit agendele neglijent şi superficial. Membrul *Velkl I.*, admite, că dătoresce băncii K 58,000; *Krétschy A.* şi *Prikler I.*, se scusă cu aceea, că nu se pricep de loc la contabilitate.

A treia zi a fost ascultat curatorul masei concursuale, care arată, că averea concursuală represintă K 600,000.—; adăugând la suma aceasta cotele concordate ale membrilor din direcţiune şi comitetul de supraveghiare rezultă K 956,256.—. Din pretensiunile de K 11 mil. anunţate a trebuit să recunoască K 8½ mil. După părerea sa membrii direcţiunii şi ai comitetului de supraveghiare s'au făcut culpabili de grave neglijenţe, în urma cărora sunt responsabili şi pentru daune.

După acestea au fost ascultaţi 9 martori, cari au confirmat, că Schladerer împrumuta pentru bancă pe timp scurt bani şi efecte. Unul dintre martori dice, că membrii direcţiunii discontau la bancă cambii cu 4½%, deşi etalonul era 6—7%.

După prânz curatorul masei a prezentat datele referitoare la pretensiunile, ce le au față de bancă rudeniile și familiile funcționarilor, membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere. Mai tare sunt interesate rudeniile lui Zettl cu K 243,000—, apoi ale lui Prikler cu K 136,000—; suma totală a pretensiunilor este K 561,000, ceea ce dovedește „bună credința” acusaților.

A urmat apoi expunerile expertului Berényi, care a caracterizat procedura direcțiunii și a comitetului de supraveghiere cu ocasiunea revisiunilor, declarând, că pe lângă o revisiune minuțioasă organele de control ar fi eruat inomis falsificările făcute în registrele băncii.

În ziua a patra a continuat ascultarea expertului Berényi. Registrele, după părerea acestuia, sunt toate false. În saldo-conto Schladerer figurează ca debitor cu K 71,000—, de fapt însă datorează băncii K 239,000—, Contul lui Prohaska arată la debit K 3000—, în realitate debitul este de K 19,000—.

În ziua a cincia s'au pertractat 119 casuri de defraudare, pentru cari Wrchowsky este acuzat ca făptuitor, iar Prohaska ca complice. Martorii ascultați fasioează toți, că au predat băncii efecte, cari apoi s'au amanetat. În modul acesta a fost păgubit contele Ludovic Batthyany cu K 100.000; un mare proprietar Fábri cu K 30,000 și o proprietăreasă cu mai multe sute de mii K. Wrchowsky recunoaște că a amanetat efectele, deși a știut, că sunt efecte străine, dar' amanetarea s'a făcut la ordinul directorului, lucru care de 20 de ani tot așa s'a făcut. Prohaska neagă a fi avut cunoștința de amanetarea efectelor.

După prânz s'a continuat cu ascultarea altor păgubiți. Cel mai interesant cas este al contelui Augustinec. Acesta și-a reclamat depositul 6 zile înainte de faliment. Cassarul promise a face replătirea în câteva zile; dar' fiindcă baronul avea necesitate de bani i-a predat cassarului fl. 10,000 în obligațiuni rurale spre lombardare. Wrchowsky dicea că lombardul se va licuida în 3 zile. Dar' baronul nici după 3 zile nu-și primii banii, după afirmațiunea cassarului din cauză că banii n'au sosit încă din Viena; de fapt, însă efectele din chestiune s'au lombardat încă în ziua primirii la filiala Băncii Austro-Ungare. Preste două zile baronul s'a prezentat din nou la bancă, unde i-s'a spus, că directorul general Schladerer fiind dus la o înmormântare să se presente în ziua următoare, în care însă s'a deschis concursul.

Cassarul Wrchowsky neagă că ar fi mințit pe baron, acesta însă își susține fasiounea. Cu toate acestea baronul a declarat că nu pretinde pedepsirea nici a cassarului, nici a contabilului. În general este caracteristic, că dintre numeroșii păgubiți, până acum numai unul a pretins pedepsirea acusaților.

În a șasea zi de pertractare a fost ascultat fostul corespondent I. Braunschier, care neagă că ar fi lucrat cu premeditare, admitând că a făcut tot la ordinul lui Schladerer.

Au mai fost ascultați între alți 12 păgubiți și cassarul și controlorul comitatului Șopron, cari fasioează că au depus la banca falimentată obligațiuni rurale sortate în valoare de K 20,000— și diverse cupoane în valoare de K 8440— spre realizare și că Wrchowsky ar fi amănat plătirea de pe o zi pe alta, până la deschiderea concursului. Braunschier, incredințat cu primirea și administrarea efectelor străine, dice că n'a știut că efectele amanetate nu formează proprietatea băncii. El încă susține, că membrii direcțiunii nici odată nu și-au împlinit cu seriozitate agendele.

În a șaptea zi de pertractare a fost ascultat secretarul general al Băncii Austro-Ungare, Pranger.

El dice că i-s'a atras atențiunea încă înainte cu 7—8 ani, asupra băncii falite. Șeful filialei Băncii Austro-Ungare din Șopron a primit ordin să fie precaut, în deosebi cu cambiile firmei Lenck. Cam jumătate de an înainte falimentului s'a prezentat la densus membrul direcțiunii Zettl, căruia martorul i-a declarat, că n'are absolut nici o încredere în conducerea băncii fiindcă directorul este un șarlatan și din cauză că Baubank se opune ori cărei revisiuni a registrelor, pe când alte bănci din provincie permit Băncii Austro-Ungare lucrul acesta fără nici o observare, primind chiar și îndrumări, ceea ce poate ave pentru băncile din chestiune numai efect bun. În Șopron însă filiala Băncii n'a putut să exerceze asupra băncii Baubank nici o ingerință, fiindcă directorul Schladerer refusa simplu registrele. Între astfel de împrejurări natural, că Baubank n'a avut credit la Banca Austro-Ungară. Pranger a avertizat direcțiunea de repetite ori să se scape de șarlatanul Schladerer.

Zettl confirmă cele dișe de Pranger.

După prânz au fost ascultați 22 martori.

În a opta zi de pertractare s'a terminat ascultarea celor 119 păgubiți. Veniră acum la rând casurile de înșelăciune comise de Wrchowsky singur. Wrchowsky adevă pretindea, afirmative la ordinul directorului său, dela cei-ce veneau după coale noue de cupoane, afară de talon, încă și obligațiunile originale, deși scia, că de acelea nu este lipsă. Efectele le amaneta apoi. Cu toată contradicțiunea martorilor își susținea enunțațiunea, că obligațiunile le-a cerut dela partide la ordinul directorului general.

Urmează ascultarea fostului corespondent I. Braunschier, care cu ajutorul unor amici a amanetat un libel de deposit și două bonuri de cassă pentru mai multe mii, deși banca a fost replătit deja depositul. Braunschier susține că a făcut-o aceasta la ordinul și pentru socoteala directorului Schladerer. Contrar acestora martorii fasioează pe lângă jurământ, că Braunschier a tractat cu valorile din chestiune, ca și cum ar fi format proprietatea sa.

În a noua zi de pertractare au fost ascultați ca martori presidentul, directorul și secretarul Cassei de păstrare din Șopron (Oedenburger Sparcassa) la care banca falită avea reescompt. Acestia confirmă, că Cassa de păstrare a nisuit a reduce după posibilitate creditul băncii Bau-bank, despre ce s'a vorbit adese-ori în ședințele de censură ale Cassei de păstrare. Membri ai acestui comitet de censură au fost și acei membri din direcțiunea Cassei de păstrare, cari în același timp erau membri și în direcțiunea băncii Baubank.

Cu acestea s'a terminat procedura de probare.

În numărul proxim vom continua cu darea noastră de seamă asupra acestui interesant și în multe privințe foarte instructiv proces criminal.

Banca Austro-Ungară.

Banca de emisiune și-a publicat încheierea pro 1902, care conține, ca de regulă, o iconă exactă a tuturor operațiunilor acestui institut. Viața comercială a stagnat și în 1902 și deși operațiunile băncii s'au dezvoltat destul de considerabil, cu toate acestea rezultatul, în urma abundenței de bani și a etalonului scăzut, ce a domnit întreg anul, este puțin favorabil pentru acționari.

La finele anului 1902 Banca a avut, afară de cele două centrale din Viena și Budapesta, 45 filiale și 60

agenturi în Austria și 33 filiale și 80 agenturi în Ungaria, în total deci 80 filiale și 140 agenturi. Numărul agențiilor nou înființate în 1902 a fost 16, anume 5 în Austria și 11 în Ungaria.

Totalitatea operațiilor băncii se cifrează la K 6,826.203,261 (față de 1901 o creștere de K 283.792,261). Asupra Austriei vin K 5,631.806,010 și asupra Ungariei K 1,182.654,451. în cari sume nu se cuprind împrumuturile ipotecare. Împrumuturile ipotecare s'au urcat în Austria la K 3.125,000, în Ungaria la K 11.742,800. Abstrăgând de împrumuturile ipotecare, relațiunea pentru cele 2 state ale monarhiei este de 82·7% la 17·3%. Veniturile se împart, fără veniturile împrumuturilor ipotecare, astfel: Austria K 5.435,980 și Ungaria K 1.821,000, deci relațiunea este 74·91% la 25·09%. *Revirementul cassei* a atins suma de K 68,215 mil. și a crescut față de 1901 cu K 4974 mil. Din suma de K 68,215 mil. vin asupra Vienei K 39,637 mil. și asupra Budapestei K 14,999 mil.

Reserva metalică a Băncii s'a cifrat la finele lui Decembrie 1902 cu K 1,465.598,878, din care sumă în monete și bare de aur K 1,107.354,004; în cambii străine în aur K 59.994,902 și în monete de argint și monete divizionare K 297.810,972; creșterea față de 1901 a fost de K 17.089,691. După ce circulațiunea totală a bancnotelor s'a cifrat la finele anului cu K 1,635.185,990, rezultă pentru bancnote o acoperire metalică de 89·5% față de 91·3% în an. precedent. Pretenșiunile ambelor guverne se urcă numai la K 4.776.669. Dela începerea regulării valutei au depus la Banca Austro-Ungară guvernul austriac suma de K 379.859,240 și cel ungar K 162.796.813, în total K 542.323,951.

Bancnote s'au aflat în circulațiune în sumă de K 1,635.185,990 arătând față de 1901 o creștere de K 250.251,850. Suma maximală a circulațiunii a fost de K 1642 mil. și suma minimală de K 1367·5 mil.

Cambii, waranturi și efecte s'au *escomptat* în sumă de K 2,586.998,457, rămânând la finele anului portfoliul de K 345.176,142; din cambiile de portfoliu vin asupra Austriei K 192.650,000 = 55·8% și asupra Ungariei K 152.524,000 = 44·18%. Cambii în suferință în 1902 nu s'au aflat. *Lombardul* s'a redus cu K 11 mil. la starea de K 55.344.560. *Circulațiunea în gir* a crescut cu K 4829 mil. și s'a cifrat cu K 36,543·8 mil. Bonul în Giro-conto a fost la finele anului 1902 de K 149.025,000.

Banca administrează *deposite* în valoare de K 1829 mil. dintre cari în Budapesta K 101·8 mil. *Împrumuturile ipotecare* s'au cerut în 1902 în sumă de K 34·2 mil. din cari s'au acordat K 22.260,000 și anume în Austria K 3.787,000 și în Ungaria K 18.473,000. Împrumuturile ipotecare au dat un venit de K 2.115,332.

Scrisuri fonciare de ale Băncii s'au aflat în circulațiune în sumă de K 290.550,000. Banca a cumpărat la bursă în anul 1902 scrisuri fonciare în sumă de K 43.691,000, din contră a vândut de K 38.785,000, rămânând la finele anului în posesiunea ei scrisuri fonciare în valoare de K 4.905,800, cu 13 mil. mai puțin decât în 1901.

Fondul de rezervă se presintă cu K 10.843,670. Edificiile și inventarul represintă K 20.227,957.

Venitul brut al Băncii se urcă la K 18.159,128, cheltuielile fac K 9.763,070, iar venitul curat se cifrează cu K 8.396,057. Cu venitul repurtat din 1901 în contul anului 1902, venitul net se urcă la K 8.408,950·36 deci acționarii primesc K 8.400,000, adecă 4% ale capitalului social de K 210 mil. Deastădată guvernele nu participă la câștigul Băncii, asemenea nu se va dota în anul acesta nici fondul de pensiuine. *

JURISDICTIUNE.

Destituirea unui funcționar de bancă pentru datorii. După un serviciu neîntrerupt de 12 ani funcționarul unui institut de bani din Austria a fost destituit din post pentru datorii ușurate și lipsit de dreptul de pensiuine. În urma acestora a pirit banca, preținând o pensiuine anuală de K 895·94 sub cuvânt că facerea de datorii nu se poate considera ca delict disciplinar. Representantul băncii a declarat că direcțiunea băncii a oprit pe funcționari de a face datorii, sub pedeapsa destituirii. Prin urmare a subversat un delict disciplinar, împreună cu pierderea dreptului de pensiuine. Membrii comisiunii disciplinare ascultați în chestiune au confirmat aceasta și au accentuat, că funcționarul destituit prin modul său de viață ușuratic, s'a făcut nedemn de încrederea, indispensabilă față cu un funcționar de bancă. Tribunalul a respins pira funcționarului, fiind-că la supracensurarea hotărârii forului disciplinar al băncii a ajuns la convingerea, că funcționarul din chestiune făcând datorii în mod ușuratic s'a făcut culpabil de două delicta disciplinare grave, anume: 1. a călcat opreliștea emanată dela direcțiune de a face datorii, și 2. s'a făcut nedemn de încredere, lucruri cari la funcționari de bancă trebuie considerate cu atât mai mult, cu cât activitatea lor privată se poate separa numai cu greu de activitatea lor oficială. *

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 29 Ianuarie 1903.

Ultimo Ianuarie n'a produs nici în alți ani conturbațiune pe piața de bani și cu atât mai puțin va produce în anul acesta. În cursul acestei luni nu s'au întemplat nici în piața de efecte, nici pe alte terene economice evenimente, din cari s'ar pute aștepta o cerere relativ mai mare de numărar pentru ultimo. Din contră este evident că în cursul lunii Ianuarie stocul capitalelor a crescut pe toate piețele, tot asemenea și rezervele băncilor de emisiune; astfel banca engleză încă a ajuns la convingerea că între împrejurările actuale are un procent prea urcat, care trebuie redus. Acestui exemplu al băncii engleze ar fi prea natural să urmeze și banca imperială germană, unde în prezent domnesce cel mai redus discount privat. După unele semne, ce încep a se arăta, se crede că America va apela la capitalele europene, anume New-York-ul nu este în stare a satisface trebuințele de numărar ale pieței, și dacă nu se îndreaptă curând această situațiune, capitalele europene vor pute fi plasate acolo. La aceasta contează mai mult capitalul francez aglomerat în speranța emisiunii din patrie, însă precum se vede din aceasta nu se va alege nimic.

Pe piața internă de bani nu se arată nimic deosebit, din care s'ar pute predece vrb'o încordare de ultimo. Discountul privat pentru cambii de bancă de prima bonitate e în Viena 2¹/₂%, în unele casuri a scădut până la 2¹/₄%, cambiile de portfel se escomptează dela 3% în sus. Băncile din Viena au fixat etalonul pentru deposite la 3%, de unde se poate deduce că băncile mari privesc situațiunea actuală a pieței de bani de durabilă.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În *Ungaria*, *Austria* și *Germania* sunt temeri ca gerul să nu fi vătămât semănăturile în regiunile unde stratul de zăpadă nu este destul de gros.

În *România* situațiunea agricolă este bună, fiind-că zăpada acopere semănăturile.

În *Anglia* a cădută multă zăpadă și agricultorii sunt satisfăcuți.

De altcum în cele mai multe țări ale Europei domnesce un frig puternic.

În *Republica Argentina* seceratul și treeratul grâului s'au făcut în condițiuni favorabile. Resultatul recoltei este evaluat la 23—25 milioane hectolitri.

Până acum prețul cerealelor în tirgurile europene este ferm. Această fermitate este cauzată prin reîntoarcerea frigului, expedițiunile reduse și urcările din America.

*

Programul de lucru al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului” pe anul 1903. Se vor ține întruniri agricole în comunele: Bradu, Vale, Turnișor, Răhău, Dobârca, Noul-săsesc, Rusciori, Șura-mică, Avrig și Săsaui.

Expoziție de vite de prăsilă se va ține în Răcovița, iar *expoziție de oi* în Poiana.

Școalei economice din Seliște se va dărui o *vițea de rasa „Pinzgau”*.

Se vor distribui membrilor pomișori *pădureți*, iar în grădina fie-cărui membru din Fofeldea se va planta câte un altoiu de *măr pădul*. *Cursul de altoit pomi* se va ține în Orlat. Se va pune în lucrare *cuptorul de uscat poame* sistem „Cazenille”, zidit în Seliște.

Se vor distribui membrilor *unelte de altoit, semințe de plante folositoare, coșnițe și unelte de stupărit, ouă și galife* de soiu ales.

Se vor mijloci pentru toți cei-ce au trebuință *semințe mai bune și mai ieftine*.

Comitetul va insista ca și până acum pentru înființarea de *Tovărășii agricole și Insofiri de credit sătesci sistem Raiffeisen*.

Se vor pune la dispoziția membrilor *mașina de semănat, grapa de muschiu și alte unelte economice* ale Reuniunii.

Se va lucra pentru completarea *albumurilor* de cusături și țesături cum și a celui tipărit.

Se vor cere pădureți și altoi dela minister, iar ajutor în bani dela institutul „Albina”.

Se vor reedita cărțile epuizate din *Biblioteca Reuniunii* și se vor edita și alte scrieri economice.

Comitetul va lucra pentru *organizarea școlii economice din Seliște*.

Adunarea generală (XV) se va ține în comuna Săcel.

*

Noul tarif vamal și agricultura ungară. După hărțueli îndelungate și vehemente între Ungaria și Austria, în fine pactul lor vamal s'a încheiat din nou pe 10 ani. În urma acestei învoeli se vor pute încheia cu străinătatea *convențiunile comerciale* al căror termen a expirat deja s'au va expira în timp apropiat. Prin acest pact *tariful vamal autonom* a devenit

fapt, *interesele agriculturii* au fost îngrădite cu vămi agrare protectoare și pactul în *chestii veterinare* cu Austria a devenit neasemănat mai favorabil.

Aceste trei puncte stau în strinsă legătură unele cu altele, și toate împreună ocrotesc mai bine ca în trecut interesele economice ale țării, îndeosebi interesele agriculturii noastre amenințate teribil prin politica vamală și prin tariful vamal agrar ne mai pomenit de urcat al imperiului german, prin care importul produselor agricole și al animalelor ungare în Germania a devenit aproape imposibil.

Până acum nu s'a publicat întreg textul tarifului vamal încheiat cu Austria; dar și numai din enunțațiunile dela 16 Ian. a. c. ale ministrului president ungar se vede clar, că interesele agriculturii noastre față de străinătate sunt protejate în mod însemnat.

Iată taxele prevăzute în noul tarif vamal:

	Taxele de până acum	Nouele taxe vamale	Taxele minimale
grâu	3·57	7·5	6·30
secară	3·57	7—	5·80
orz	1·79	4—	2·80
ovės	1·79	6—	4·80
cucuruz	1·19	4—	2·80

Astfel după-ce prin tariful vamal german s'a îngreunat peste măsură intrarea produselor agricole ungare în Germania, a trebuit să se urce și la noi taxele vamale pentru produsele agricole ce ne vin din țările Peninsulei Balcanice ca cu chipul acesta să fie protejate articolele agricole indigene.

Taxele stabilite în noul tarif vamal pentru alte produse agricole sunt:

	Taxele de până acum	Nouele taxe vamale
struguri proaspeți	23	40
nuci, alune	11·90	20
poame de desert	—	30
prune uscate	11·90	14
semență de trifoiu	1·10	10
alte semințe	—	30
semență de iarbă	1·90	30

De aici se vede că s'au luat măsuri importante pentru-ca cultura poamelor și semințelor din țeară să fie protejate față de concurența articolelor similare din străinătate și astfel acești rami agricoli să iee avânt într'un viitor apropiat.

Dar și pentru protejarea creșterii animalelor sunt prevăzute dispoziții salutare în noul tarif, anume:

	Taxele de până acum	Nouele taxe vamale
boi	35	60
tauri	9	30
vaci	7	30
vite de prăsilă	7	10
viței	3·5	5
oi și capre	1—	2·5
porci	7·14	12 și 22
cai	23	100 și 50
paseri	—	8
paseri ucise	14	25

Pe lângă aceste taxe vamale cultura animalelor și valorarea lor va intra fără îndoială într'un stadiu nou, mult mai favorabil.

Mai dăm taxele vamale pentru următoarele articole:

	Taxele de până acum	Nouăle taxe vamale
ouă	3.5	8
miere	14.25	28
unt	23	35
unsoare	36	45
unt artificial	23	35
vin în buți	47	60
vin în butelii	47	75
carne proaspătă	14	30
caș	47	60

Mari interese agricole ale țării sunt protejate — precum se vede — și prin taxele vamale înșirate mai în urmă.

Dispozițiile veterinare referitoare la exportul animalelor în Austria rămân și pe mai departe aproape aceleași. O deosebire mai esențială s'a făcut cu privire la exportul porcilor. Porcii de prăsilă și cei slabi vor fi supuși înainte de trecere unei observațiuni timp de 35 zile, ceea-ce cauzează economilor ungari o daună de 6—8 milioane. Din contră porcii grași din regiunile neinfectate de boală se vor pute trece în Austria fără nici o concesiune prealabilă, ceea-ce reprezintă o valoare de 55—60 milioane. r.

INDUSTRIE.

Expoziție industrială în Brașov. Camera de comerț și industrie din Brașov aranjează din 5—14 Aprilie a. c. o expoziție de obiecte industriale în Brașov. Vor pute expune meseriași, calfe și învățăcei de pe teritoriul acestei camere (comitatele: Brașov, Făgăraș, Sibiu și Tîrnava-mare). Exponenții vor trebui să anunțe, că doresc a participa la expoziție, până în 20 Februarie, iar obiectele vor trebui expedate la adresa camerei până în 31 Martie (Purzengasse Nr. 63). Deodată cu obiectele e de a se trimite încât pentru calfe, și învățăcei o adeverință din partea patronului, care va constata, că cel-ce expune e în lucru la dînsul și că însuși a confecționat obiectele expuse.

Toate speșele de transport ale obiectelor tour și retour cad în sarcina camerei de comerț, care s'a îngrijit ca patronii, calfele și meseriașii să poată călători la expoziție cu preț de jumătate. Cei-ce ar dori să participe la expoziție au să se anunțe la cameră până la 20 Februarie, indicând stațiunea căii ferate de unde au să plece. Camera va exopera apoi biletele de călătorie cu preț redus pe căile ferate ale statului și le va trimite celor ce s'au anunțat la timp. +

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Cassa de păstrare“ soc. pe acțiuni în Sasca-montană. Institutul acesta a continuat a se desvolta și în anul de gestiune expirat în mod destul de considerabil. Conform bilanțului dela 31 Decembre 1902 activele totale au crescut față de 1901 cu considerabila sumă de K 110,751.—, anume Escomptul, principalul ram de afaceri, cu K 51,713.— la K 240,267.—; Creditele camb. cu acop. hip. cu K 16,136 (starea K 35,252) și Imprumuturile ipot. cu K 41,612.— la K 145,364.—.

Din capitalul social de K 150,000.— au încurs K 142,723.—; Reservele s'au sporit cu K 5491.— (starea K 14,539); Depozitele spre fructificare se prezintă cu K 205,084.— și au crescut față de 1901 cu K 62,516.—; Reescomptul de K 47,674.— în compa-

rațiune cu reescomptul altor bănci se poate numi modest. *Profitul net* se cifrează cu K 16,386.— arătând o creștere față de 1901 de K 3356.—. Venitul brut de K 36,265 este mai mare decât în 1901 cu K 8382.—. De dorit ar fi ca pentru și mai bună consolidare institutul acesta să-și creeze și o rezervă de efecte.

Adunarea generală este convocată pe 15 Februarie 1903, la oarele 2 p. m.

*

„Cugiereana“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Cugir. Primul bilanț al acestui institut înființat în anul trecut a apărut zilele acestea și arată la un capital social de K 50,000.— un profit net de K 2677.24 și următoarele poziții mai însemnate: la active: Escompt K 58,630.—; Cambii cu acop. hip. K 5807.—; Imprum. ipot. K 7023.—; Imprum. pe obligațiuni K 12,982.— și Diverse conturi debitoare K 5243.—; această poziție din urmă conține probabil capitalul social încă nesolvit. Activele totale se cifrează cu K 93,891.—. La pasive aflăm: Depozite spre fructificare K 34,623.—. Reescompt K 5000.— și Interese trans. antic. K 1552.—. Venitul brut se urcă la K 7499.—.

Adunarea generală s'a convocat pe 1 Martie a. c. când va fi a se alege și comitetul de supraveghiere.

*

„Grănițerul“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în H.-Dobra. Bilanțul acestui institut pe anul de gestiune 1902 îl publicăm între inserțiunile numărului de față. Comparând bilanțul acesta cu cel al anului precedent, constatăm că activele totale au crescut cu K 96,984.— la K 333,407.—, anume Escomptul cu K 77,798.— (starea K 303,189) și Cred. camb. cu acop. hip. cu K 4598.—. Capitalul social de K 60,000.— s'a sporit în cursul anului 1902 la K 110,000 prin o nouă emisiune de acțiuni, cari precum vedem sunt deplin vărsate. Asemenea au crescut Reservele cu K 4671 (starea 8503); Depozitele spre fructificare cu K 24,677.— (starea K 121,694) și Reescomptul cu circa K 10,000.—. Profitul net de K 13,700.— s'a sporit față de 1901 cu K 4607, iar venitul brut este mai mare decât în anul precedent cu K 8531.— (starea K 34,548.—).

Adunarea generală (a IV-a) este convocată pe 14 Februarie 1902 la oarele 10 a. m.

*

„Patria“ cassă de economii, soc. pe acțiuni în Blaj. Bilanțul acestui institut pe al XVII-lea an de gestiune, încheiat cu 31 Decembre 1902, arată în comparațiune cu bilanțul anului 1901 următoarele schimbări mai însemnate: la Escompt o creștere de K 52,607.— (starea K 1.552.356.—); la Lombard o creștere de circa K 50,000 (starea K 233,194.—); Imprumuturile ipotecare și pe obligațiuni din contră s'au redus, anume cele dintâiu cu circa K 20,000.— la K 281,774.— și cele din urmă cu circa K 19,000.— la K 13,536.—; o creștere de aproape K 10,000.— se remarcă la Efecte, cari represintă suma de K 65,285.—. Totalul activelor de K 2.274,472.— este mai mare decât în 1901 cu K 135,769.—.

La pasive se arată o creștere mai considerabilă, de K 100,000.— la Depozite spre fructificare, cari se cifrează cu K 1.426,895.—; Reservele încă s'au sporit dela K 255,638.— la K 280,213.—; Reescomptul din contră s'a redus cu circa K 20,000.— la K 193,261.—. Profitul net este de K 52,735.— și arată față de 1901

o modestă creștere de K 2344. Venitul brut diferă de cel pro 1901, cu circa K 2000— și se cifrează cu K 176,111.—.

Revirementul total a fost de K 14.476,460.—; Adunarea generală este convocată pe 7 Februarie a. c. Relativ la distribuirea profitului net de K 52,735·53 direcțiunea prezintă următoarea propunere: dividendă și supradividendă K 30,800.—; tantiemă fondului de rezervă K 11,401·65; tantiemă direcțiunii K 4,173·55; tantiemă directorului K 1,252·07; tantiemă funcționarilor K 1,252·07; tantiemă comitetului de supraveghiere K 1,669·42; pentru scopuri de binefacere și culturale K 2,086·77.

Primită propunerea aceasta cuponul pe 1902 se va plăti cu K 28 la 15 zile după adunarea generală.

*

„*Sentinelă*“ institut de economii și credit ca societate pe acțiuni, a încheiat bilanțul pe anul 1902 cu profit curat de K 26,030·80. Direcțiunea a convocat adunarea generală pe 12 Februarie a. c., propunând a se împărți profitul curat astfel: 5% dividendă K 4000.—. 15% fondului de rezervă K 3304·62. 6% tantiemă direcțiunii K 1321·86. 3% tantiemă comitetului de supraveghiere K 660·93. 3% tantiemă directorului executiv K 660·93. 4% tantiemă funcționarilor K 881·24. 2% fondului de pens. K 440·62. 2% fondului cultural filantropic K 440·62. 3% supradividendă K 2400.—. Supradotare fondului de rezervă K 7695·38. Fondului special de rezervă K 1339·03. Supradotare fondului de pensiuine K 259·38. Pentru binefaceri anticipate K 129.—. Spre scopuri filantropice culturale K 1880.—. Transpus pe anul 1903 K 617·19.

Suma de K 1880.— pentru scopuri de binefacere s'a propus a se împărți astfel: Casei naționale K 200.—. La dispos. direct. executiv K 100.—. Bibliotecii popor. din Satul-nou K 40.—. Bibliotecelor din despărțământul Panciovei K 100.—. Corului vocal din Satul-nou K 100.—. Stipendiu unui învățăcel K 50.—. Fondului Ioan Popasu, Caransebeș K 20.—. Mesei studenților din Brad K 20.—. Societatea Petru Maior K 20.—. Internatului pedagogic, Caransebeș K 200.—. Alumnului din Timișoara K 30.—. Mesei studenților, Brașov K 30.—. Societatea fondului de teatru K 20.—. Mesei studenților din părțile Panciovei K 500.—. Remunerație servitoriului K 50.—. Sărăcilor din Satul-nou K 100.—. Bisericii române din Panciova K 100.—. Catedralei din Sibiu K 150.—. Corului vocal din Petrovoselo K 50.—.

*

„*Zarandeană*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Băița, și-a convocat a V-a adunare generală pe 15 Februarie a. c. Bilanțul publicat asupra anului de gestiune 1902, arată active totale în sumă de K 187,510.— față de K 158,119.— în 1901. Escomptul a crescut cu K 15,590.— la K 145,894.—; Impr. pe obligațiunii cu K 3672.— (starea K 23,711.—); Impr. ipot. cu K 1541.— la K 15,327.—; Depozitele spre fructificare se prezintă cu K 107,017.— (în 1901 K 92,175.—); Reescomptul de K 32,197.— este mai mare decât în anul precedent cu K 9958.—; Reservele se cifrează cu K 4,186.— (crescere față de 1901 de K 2262.—); Profitul net de K 8602.— a crescut cu K 1902.—; Venitul brut a fost K 24,596.— (în 1901 K 19,632.—).

*

„*Venețiană*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Veneția inf. își publică primul bilanț încheiat cu 31 Decembrie 1902, arătând următoarele:

Active: Cassa în numărar K 284·82; Cambii escomptate K 51,184·19; Mobiliar K 340·08. Active în total K 51,809·09. Pasivele se prezintă cum urmează: Capital social K 19,930.—; Depuneri spre fructificare K 27,014·37; Interese trans. anticipate K 880.—; Diverse cont. credit. K 156·30; Profit curat K 3,828·42. Venitul brut se cifrează cu K 6203·88.

Direcțiunea acestui institut se compune din dnii: *George Comaniciu*, president și director executiv; *Nicolae Cornea*, *George Halmágyi*, *Mateiu Mateiu*, *Mija Rosalim*, *Zaharia Socia* și *Ioan Stoica*, iar comitetul de supraveghiere din dnii: *George Ciocan*, *Ioan Popița* și *George Popp*. Ca contabil subscris dl *Mihail Ganea*.

Adunarea generală este convocată pe 1 Faur a. c. când între altele va avea să se întregască și direcțiunea și comitetul de supraveghiere.

Convocarea la adunarea generală și bilanțul tipărit, ce ne stă înainte, conțin unele erori de tipar atât de supărăcioase, în cât ne este imposibil a le trece cu vederea. Astfel vedem cuvinte ca: supraveghiere, confrontă enol, (vrea să dică: confrontându-l) societății (societății) și tuinte (ținute) și alte numeroase erori mai mici; asemenea nu sunt tipărite corect numele unor membrii din direcțiune și din comitetul de supraveghiere, semn că după culegere bilanțul n'a fost supus unei revisiuni, lucru care pe viitor n'ar trebui întrelăsat, ori apoi tipăriturile din chestiune să se tipărească la o tipografie unde limba românească nu este străină.

*

Adunări generale au convocat următoarele bănci românești, anume pentru:

- 1 Februarie a. c. „*Venețiană*“ în Veneția, la oarele 2 p. m.
- 7 Februarie a. c. „*Patria*“ în Blaj, la oarele 3 p. m.
- 12 Februarie a. c. „*Sentinelă*“ în Satul-nou, la oarele 3 p. m.
- 14 Februarie a. c. „*Grănițerul*“ în H.-Dobra, la oarele 10 a. m.
- 15 Febr. a. c. „*Casa de păstrare*“ în Sasca-m., la oarele 2 p. m.
- 15 Februarie a. c. „*Zarandeană*“ în Băița, la oarele 2 p. m.
- 21 Februarie a. c. „*Racoșana*“ în Șeica-mare, la oarele 10 a. m.
- 1 Martie a. c. „*Cugiereana*“ în Cugir, la oarele 10 a. m.
- „*Corvineana*“ în Hunedoara, la oarele 2 p. m.

Centrale pentru însoțirile Raiffeisen în Bucovina. Pe cum se vestese, comitetul țerii proiectează înființarea a două centrale pentru însoțirile Raiffeisen românești și rutene — după modelul centralei germane create deja — în scopul sprijinirii însoțirilor rurale. Proiectul de lege se va înainta dietei în sesiunea viitoare și se va avea în vedere organizarea centralelor pe basă națională.

CRONICA.

† **Daniel R. Cordescu**, fondatorul și directorul executiv al institutului de credit și economii „*Cordiana*“ din Fofeldea (cottage Sibiu) a decedat la 26 Ianuarie a. c. în etate de 60 de ani.

Posta Redacțiunii.

„*Sentinelă*“. Deoarece Nr. proxim al „*Rev. Econ.*“ are să apară nu la 5, ci Sâmbătă, la 7 Februarie am publicat bilanțul deja în Nr. de față.

Așteptăm adresele spre a pute face expedițiunea cerută.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 28 Ianuarie 1903.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.	v cor.	p. 100 k
5	Renta unit. Bancnote, Mai, Nov., 16% dare	101—	101—
5	" " arg. Ian. Iulie. 16% "	101—	101—
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% "	190—	190—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% "	157-25	158-50
—	" " " 1860 à fl. 100— " 20% "	188—	189-50
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% "	253—	253—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., seut. de dare	121-45	121-50
—	" " Cor.	101-90	102—
3 1/2	" " de invest.	94-90	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur. . . . . seut. de dare	121-45	121-50
4	Impr. C. ferate d. a. 1889, aur. " " "	100—	—
4 1/2	" " " " 1889, arg. " " "	—	—
4 1/2	" " " " 1876, aur.	—	—
4	" " ung. cu premii à 100 fl.	204—	204-50
4	" " p. regul. Tisei . . . . . sc. de dare	163—	164-50
4 1/2	Oblig. de regalii croat-slav.	102-25	102-25
3	Impr. p. regul. Porții de fier	90-50	90—
4	Oblig. rurale croato-slavone	—	100-50
4	" " ungare	100-70	101—
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	109-25	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	—	99-50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	106-80	—
2	" " sârbesci à 100 fr.	90-50	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	124-50	—
—	Impr. bulgar 1889	112—	111—
	Serisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-35	—
3	" " " " cu premii, 1880	271—	—
4	Banca austro-ungară	101-80	101-80
4	" " " "	—	101-80
4 1/2	Banca comerc. ung. Pesta	101-80	102—
4 1/2	Obl. com. ung., Pesta, amort.	108-50	108—
4	" " " " 50 1/2 ani	100-75	102—
4	" " Casei de păstr., cap., Pesta	98-60	99-50
4	Inst. de credit fonciar ungar	100-35	100-50
3 1/2	" " " " "	100-25	100-50
4 1/2	Banca hipotecară ungară	102—	102—
4	" " " " "	102-20	102—
4	" " " " cu premii	260-50	—
4 1/2	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani	—	—
5	Albina, Sibiiu	—	102—
4 1/2	Casa de păstrare Sibiiu, em. IV.	—	102—
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu, em. VI.	—	101-80
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	20-40	20-50
	Credit, à fl. 100—	440—	443—
	Clary, à fl. 40— v. c.	189-50	—
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c.	—	—
	Buda, à fl. 40—	183—	185—
	Pálffy, à fl. 40—	190—	183—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	56-90	58—
	" " ungară, à fl. 5—	29-25	30—
	Rudolf, à fl. 10—	77—	—
	Salm, à fl. 40— v. c.	245—	—
	Salzburg, à fl. 20—	79—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	440-50	—
	Triest, à fl. 50—	250—	—
	"Jó sziv", à K. 4—	—	10-75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-37	11-39
	" " c. reg.	11-35	11-31
	Napoleond'or (20 frei sau 8 fl. v. a.)	19-10	19-10
	20 Marce germ. aur	23-51	23-50
	5 ruble rusesci	—	2-54
	Bilete germ. 100 M.	117-35	117-45
	" " franc. 100 Fr.	95-55	95-72
	Ruble, bilete, 100	253-50	—
	Lei românesci, 100	—	94-60

Prețul per bucată

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 28 Ianuarie 1903.

		per 50 kg. vinde	
Grâu de Bănat		7-80	8-10
" " Tisa		8-15	8-35
" " Pesta		7-90	8-30
" " Alba-reg.		7-90	8-25
" " Bacica		7-85	8-25
Secară		6-50	6-80
Orz		5-50	5-85
Ovės		6-30	6-55
Porumb		5-15	5-50
Rapiță		10—	10-50
Untură de pore B.-Pesta			71-50
Slănină (clisă)		60-50	62-50

Bursa de București.

Cursul din 28 Ianuarie 1903.

		vinde Lei	
Renta amort. 1881 de 5%		100	9/8
" " internă 5%		—	—
" " 274 mil. 4%		88	3/4
" " 1898 4%		88	—
Fonciare rurale 5%		99	1/2
" " 4%		89	1/2
Seris. fonc. urb. București 5%		89	3/4
" " Iași		82	1/2

ANUNT.

„Casa de păstrare în Mercurea“
societate pe acții, acordă împrumuturi
hipotecare dela suma de K 5000 în sus
cu 7% interese, fără a reflecta la pro-
visiune, la spese de manipulare și de scris.

Mercurea, la 1 Ianuarie 1903.

[1—12]

Direcțiunea.

Irina Dietrich

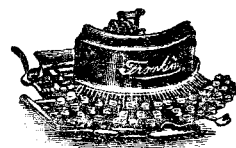
(Sibiiu, str. Pintenului 7).

absolventă a școlii comerciale din Laibach,
dă instrucțiune în stenografia germană și în
scrierea cu mașina de scris.

Tot aici se pot lua informațiuni asupra

Mașinelor * *

* * de scris,

sistem american, de prima calitate.

Aceste mașini se pot întrebuința la scrierea
în limba română, maghiară, germană și fran-
cesă, dau până la 12 copii simultane, au tipuri
legibile și multe alte avantagii.

→ Prețul K 360—. ←

„RACOȚANA“

instituit de credit și econ. soc. pe acții în Șeica-mare.

CONVOCARE.

Domnii acționari prin aceasta se invită conform §-lui 19 din statute la

a VII-a adunare generală ordinară ce se va ține în Șeica-mare la 21 Februarie st. n. a. c. la 10 oare a. m. în școala română.

Obiecte:

1. Raportul anual al direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
4. Alegerea direcțiunii pe un nou period de 6 ani.
5. Intregirea comitetului de supraveghiere.
6. Sistemizarea salarelor și alegerea oficialilor.
7. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere.
8. Fixarea procentelor la depunerile spre fructificare.
9. Eventuale propuneri.

Domnii acționari cari doresc a participa la adunarea generală, în sensul §-lui 22 din statute, sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovețile de plenipotență la cassă până la 9 oare a. m. din ziua adunării.

Șeica-mare în 29 Ianuarie 1903.

Direcțiunea.

„GRĂNIȚERUL“

instituit de credit și de economii ca societate pe acțiuni.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „GRĂNIȚERUL“ societate pe acții, în virtutea §-lui 15 din statute, se invită la

a IV-a adunare generală ordinară, ce se va ține în H.-Dobra la 14 Februarie n. a. c. la 10 oare a. m. în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul anual al direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Aprobarea bilanțului și a conturilor încheiate cu finea an.
4. Distribuția profitului curat realizat cu finea anului.
5. Darea absolutului membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere.
6. Aprobarea regulamentului pentru afacerile interne ale inst.
7. Staverirea marcelor de prezență.
8. Alegerea comit. de supr., conform §-lui 39 din statute.
9. Eventuale propuneri în sensul §-lui 26 din statute.
10. Alegerea a doi acționari pentru verificarea protocolului adunării generale.

P. T. acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, să binevoiască a-și depune până în 13 Febr. c. n. acțiunile la cassă instit., conform §-lui 16 din statute.

Din ședința plenară a direcțiunii, ținută în H.-Dobra, la 17 Ianuarie 1903.

Direcțiunea.

„GRĂNIȚERUL“, instituit de credit și de economii ca societate pe acțiuni în H.-Dobra.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1902.	(Coroane)	PASIVA.	
Cassa		15,478-90		Capital social: emisiunea I.	60,000
Cambii escomptate		303,189-—		emisiunea II.	50,000
Cambii cu acoperire hipotecară		11,028-—			110,000-—
Obligațiuni		2,259-—		Fondul de rezervă	8,503-98
Interese transitorii restante		302-—		Fondul de pensiune	3,178-10
Mobiliar	839-32			Depuneri	121,694-25
după 10% amortisare	83-93	755-39		Interese transitorii anticipate	2,722-78
Spese de fondare	790-62			Cambii reescomptate	73,192-—
după 20% amortisare	395-62	395-—		Dividendă neridicată	104-—
				Diverse conturi creditoare	311-80
				Profit net	13,700-38
		333,407-29			333,407-29

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Pierdere.	(Coroane)	CREDIT.	
Interese după depuneri		3,950-10		Interese:	
Interese după cambii reescomptate		6,910-39		transportate din 1901	2,019-14
Interese după fondul de rezervă		327-08		încasate în anul curent	25,297-67
Interese după fondul de pensiune		179-88			27,316-81
Salare		4,499-84		Provisiuni	7,232-—
Chirie		360-—			
Spese		668-75			
Porto		309-61			
Dare: directă	1,229-31				
de drum	122-60				
arune comunal	469-11				
de 10% după inter. depun.	395-05				
de competență de timbru	257-16	2,473-23			
Marce de prezență		690-—			
Amortisare: din mobiliar 10%	83-93				
din spese de fondare 20%	395-62	479-55			
Profit curat		13,700-38			
		34,548-81			34,548-81

H.-Dobra, 31 Decembrie 1902.

Adam Leșnican m. p., director executiv.

Lazar Vraciu m. p., contabil.

Membrii direcțiunii:

Iosif Morariu m. p. Dr. Laurențiu Petric m. p. Emanuil Șuiaga m. p. Nicolae Gostae m. p. Toma F. Haneșiu m. p.
Simion Dragomir m. p. Iosif Petrovits m. p. Iosif Criste m. p.

Conturile prezente le-am aflat în deplină consonanță cu cărțile principale și auxiliare.

Comitetul de supraveghiere:

George Oprean m. p., președinte.

George Popoviciu m. p.

Ioan Șuiaga m. p.

„SENTINELA”, institut de economii și credit ca societate pe acții în Satul-nou (Réva-Ujfalú).

CONVOCARE.

P. T. acționari dela „SENTINELA” institut de economii și credit ca societate pe acții se invită prin aceasta a participa la

a VII-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Satul-nou (Réva-Ujfalú) în 12 Februarie 1903 în localul institutului la 3 oare p. m.

Ordinea zilei:

1. Deschiderea și constituirea biroului adunării generale.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
3. Aprobarea bilanțului.
4. Absolutorul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
5. Impărțirea profitului curat și fixarea dividendelor.
6. Alegerea unui membru de direcțiune.
7. Alegerea comitetului de supraveghiere.

La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari sunt trecuți cu 6 luni mai înainte în registrul de acții și depun acțiile cu couponii la cassa institutului cel puțin cu o zi înainte de adunarea generală. Dacă în 12 Februarie 1903 nu se vor prezenta acționari cu acții de ajuns pentru a aduce concluse valide, atunci adunarea generală se ține în 20 Febr. 1903 la locul și oara fixată. Satul-nou, în 23 Ianuarie 1903.

ACTIVA.		Bilanțul cu 31 Decembrie 1902.		PASIVA.	
	(Coroane)		(Coroane)		(Coroane)
Cassa în numerar		7,631.45		Capital de acții 800 buc. á K 100.—	80,000.—
Bonuri:				Fond de rezervă	31,000.—
la banca austro-ung.	860.19			Fond de rezervă special	6,660.97
cassa de păstrare postală	216.49	1,076.68		Fond de pensiune	3,400.—
Cambii escomptate		467,610.22		Fond. cult. filantropic	673.92
Imprumuturi ipotecare		54,263.—		Depuneri spre fructificare	277,045.55
Lombard		2,410.—		Reescompt	159,859.—
Avansuri pe marfă		51,040.—		Interese transit. anticipate	8,634.18
Cont-curent		584.55		Deposite de cassă	2,831.64
Efete proprii		3,980.74		Dividendă neridicată	64.—
Casa Nr. 814		4,800.—		Creditori	237.24
Mobilier	1,308.40			Profit transpus din 1901	623.27
10% amortisare	131.—	1,177.40		Profit net în 1902	25,407.53
Interese restante		1,006.25			
Debitori		857.01			
		596,437.30			596,437.30

DEBIT.		Contul Profit și Pierdere.		CREDIT.	
	(Coroane)		(Coroane)		(Coroane)
Interese:				Interese:	
de reescompt	7,825.29			de escompt	51,022.16
după depuneri	15,309.92	23,135.21		hipotecare	4,796.72
Contribuție:				după avans. pe marfă	2,099.12
directă	1,991.58			de lombard	268.68
comunală	632.54			de cont-curent	338.72
10% după int. de depuneri	1,436.92	4,061.04		Prodiversi	457.94
Salariu și relut de cuartir		4,300.15		Profit transpus din 1901	623.27
Spese (lemn, luminat, tipărituri etc.)		1,342.84			
Marce de prezență		78.50			
Porto postal		470.22			
10% amortisare din mobilier		131.—			
Competințe de timbru		56.81			
Profit transpus din 1901		623.27			
Profit din anul 1902		25,407.53	26,030.80		
			59,606.61		59,606.61

Satul-nou, în 31 Decembrie 1902.

P. Stoica m. p., dir. executiv.

Direcțiunea:

Pentru contabilitate: T. I. Marcu m. p., contabil.

I. Neagoe m. p. St. Negru m. p. S. Popa m. p. Is. Gaspar m. p. Damian Popescu m. p. Dr. A. Bireescu m. p. G. Ortopan m. p.

Conturile prezente le-am examinat și aflat exacte.

Satul-nou, în 26 Ianuarie 1903.

Comitetul de supraveghiere:

I. Gaspar m. p., preș. N. Popoviciu m. p. I. Roșiu m. p. Ad. Magiar m. p. T. Petrișoru m. p. Ilie Bojin m. p. Tim. Popoviciu m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere către adunarea generală.

Onorată adunare generală!

Examinând registrele, bilanțul și contul profitului și al perderilor, conform §. 26 din statute le-am aflat în cea mai bună ordine, asemenea controlând și administrarea în decursul anului, precum și propunerile direcțiunii în privința împărțirii profitului curat, suntem de acord cu acelea și propunem a da direcțiunii și comitetului de supraveghiere absolutoriul.

Satul-nou, 26 Ianuarie 1903.

Comitetul de supraveghiere.

Plenipotență.

Subscrisul acționarului plenipotențiez pe D..... să mă reprezinte la adunarea generală din 12 Februarie 1903 dela „Sentinela” institut de economii și credit ca societate pe acții.

Dat.....

martori: .....